

(7)
YEDİNCİ SÛRE
el-A'RAF

A'râf sûresi Mekke'de inmiş olup, 206 âyetidir. 46. ve 48. âyetlerde A'râf'ta yani cennet ve ce-hennem ehli arasındaki yüksek bir yerde bulunan insanlardan söz edildiği için sûreye bu ad verilmiştir.

Bismillâhirrahmânirrahîm

1. Elif. Lâm. Mîm. Sâd.

(Bu harflerin izahı için bak. Bakara: 2/1)

2. (Bu), kendisiyle insanları uyarman, inananlara öğüt vermek için sana indirilen bir kitaptır. Artık bu hususta kalbinde bir şüphe olmasın.

3. Rabbinizden size indirilene (*Kur'an'a*) uyun. O'nu bırakıp da başka dostların peşlerinden gitmeyin. Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz!

4. Nice memleketler var ki biz onları helâk ettik. Azabımız onlara geceleyin yahut gündüz istirahat ederlerken geldi.

(Allah Teâlâ, Lût Peygamber'in kavmini gece, Şuayb Peygamber'in kavmini de gündüz helâk etmiştir.)

5. Azabımız onlara geldiğinde çağırışları, «Biz gerçekten zalim kişilermişiz» demelerinden başka bir şey olmadı.

6. Elbette kendilerine peygamber gönderilen kimseleri de, gönderilen peygamberleri de mutlaka sorguya çekeceğiz!

(Ümmetlere peygamberlerine inanarak yoldan gidip gitmedikleri, peygamberlere de tebliğ vazifelerini yapıp yapmadıkları sorulacaktır.)

7. Ve onlara (*olup bitenleri*) tam bir bilgi ile mutlaka anlatacağız. Biz, onlardan uzak değiliz.

8. O gün tartı haktır. Kimin (*sevap*) tartılan ağır gelirse, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.

9. Kimin de tartılan hafif gelirse, işte onlar, âyetlerimize karşı haksızlık ettiklerinden dolayı kendilerini ziyana sokanlardır.

10. Doğrusu biz sizi yeryüzüne yerleştirdik ve orada size geçim vasıtaları verdik. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!

11. Andolsun sizi yarattık, sonra size şekil verdik, sonra da meleklerle, Adem'e secde edin! diye emrettik. İblis'in dışındakiler secde ettiler. O secde edenlerden olmadı.

(Âyet-i kerime, «Sizi yarattık, sonra size şekil verdik, sonra meleklerle, Adem'e secde edin, dedik» ifadesiyle Adem'in birdenbire değil, bir süreç içinde yaratılmış olduğunu hatırlatmaktadır. Çünkü önce insanın esas maddesi yaratılmış, sonra ona insan şekli verilmiş, sonra duyularını kazanıp Adem durumuna gelince, meleklerle ona boyun eğmeleri emredilmiştir. Hz. Adem'in, Allah'ın «Kûn!» emriyle bir anda yaratılmış olması da Allah'ın kudreti dahilindedir.)

12. Allah buyurdu: Ben sana emretmişken seni secde etmekten alıkoyan nedir? (İblis): Ben ondan daha üstü-
nüm. Çünkü beni ateşten yarattın, onu
çamurdan yarattın, dedi.

13. Allah: Öyle ise, «İn oradan!» Ora-
da büyüklük taslamak senin haddin de-
ğildir. Çık! çünkü sen aşağılıklardan-
sın! buyurdu.

14. İblis: Bana, (insanların) tekrar
dirilecekleri güne kadar mühlet ver, de-
di.

15. Allah: Haydi, sen mühlet verilen-
lerdensin, buyurdu.

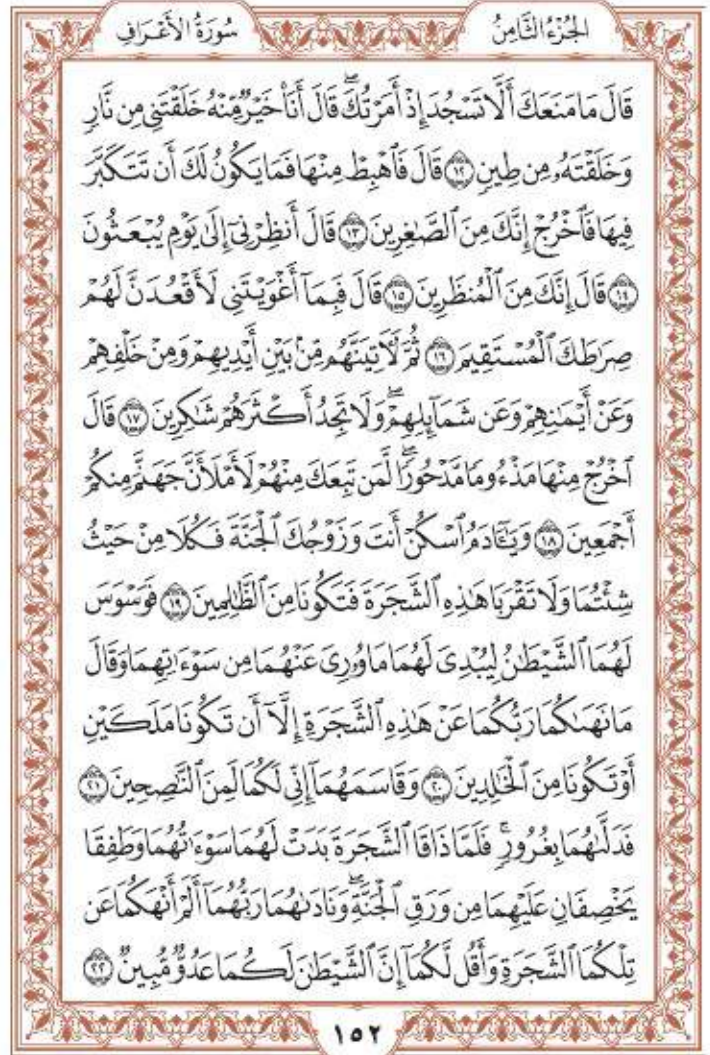
16. İblis dedi ki: Öyle ise beni azdır-
mana karşılık, and içerim ki, ben de on-
ları saptırmak için senin doğru yolunun
üstüne oturacağım.

17. «Sonra elbette onlara önlerinden,
arkalarından, sağlarından, sollarından
sokulacağım ve sen, onların çoklarını
şükredenlerden bulmayacaksın!» dedi.

18. Allah buyurdu: Haydi, yerilmiş
ve kovulmuş olarak oradan çık! Andol-
sun ki, onlardan kim sana uyarırsa, sizin
hepinizi cehenneme dolduracağım!

(İblis, Allah'ın emrine karşı gelip Âdem'e sec-
de etmeyince, Allah Teâlâ onu cennetten veya
meleklerin içindeki yüksek makamından kovdu.
Bunun üzerine Allah Teâlâ ile İblis arasında yukarıdaki konuşma meydana geldi. Neticede Al-
lah ona kıyamete kadar yaşama ve insanları doğ-
ru yoldan saptırma fırsatı verdi. Fakat kim İblis'e
uyarırsa, onu da İblis ile beraber cehenneme ataca-
ğını haber verdi.)

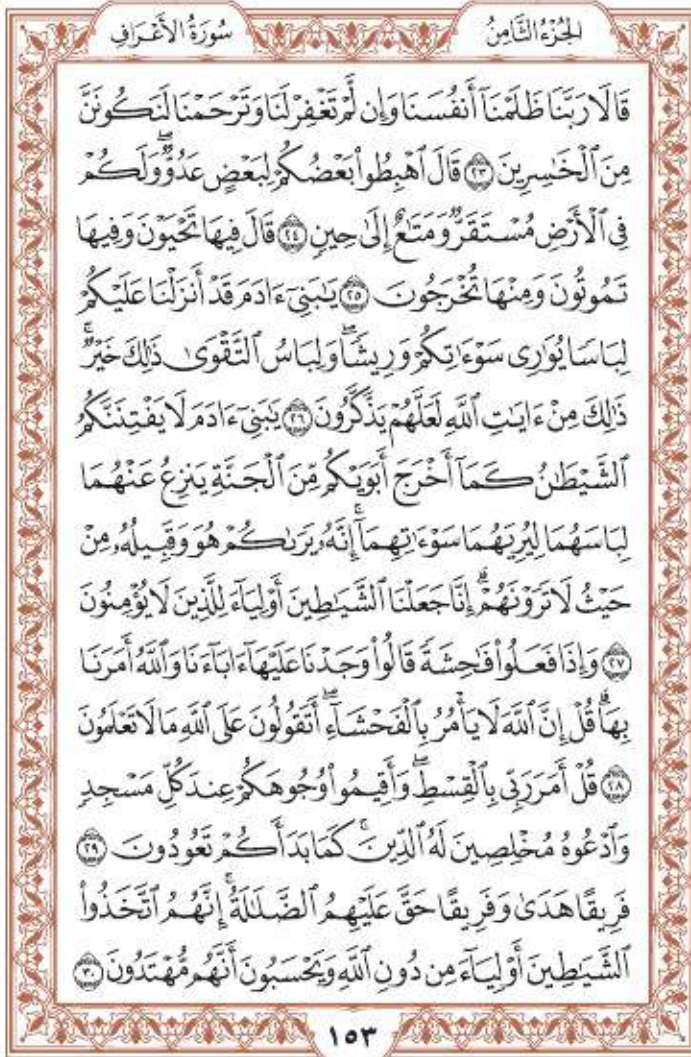
19. (Allah buyurdu ki): Ey Âdem!
Sen ve eşin cennette yerleşip dilediğiniz
yerden yeyin. Ancak şu ağaca yaklaş-
mayın! Sonra zalimlerden olursunuz.

20. Derken şeytan, birbirine kapalı
ayıp yerlerini kendilerine göstermek
için onlara vesvese verdi ve: Rabbiniz
size bu ağacı sırf melek olursunuz veya
ebedî kalanlardan olursunuz diye ya-
sakladı, dedi.

21. Ve onlara: Ben gerçekten size
öğüt verenlerdenim, diye yemin etti.

22. Böylece onları hile ile aldattı.
Ağacın meyvesini tattıklarında ayıp
yerleri kendilerine görüldü. Ve cennet
yapraklarından üzerlerini örtmeye baş-
ladılar. Rableri onlara: Ben size o ağacı
yasakladım mı ve şeytan size apaçık
bir düşmandır, demedim mi? diye nidâ
etti.

dir. Belki düşünüp öğüt alırlar (*diye onları indirdi*).

(Takvâ elbisesi, bazı âlimler tarafından hayâ, salih amel, yüzdeki hoş çehre, tevazu belirtisi olan sert ve yün elbise, harbte giyilen zırh ve miğfer, Allah korkusu, emrettiği ve yasakladığı konularda Allah'tan sakınmayı şiar edinme şekillerinde yorumlanmıştır. Buna, takvâyı hatırlatan ve takvânın gereği olan elbisedir, yorumunu da ekleyebiliriz.)

27. Ey Âdem oğulları! Şeytan, anababanızı, ayıp yerlerini kendilerine göstermek için elbiselerini soyarak cennetten çıkardığı gibi sizi de aldatmasın. Çünkü o ve yandaşları, sizin onları göremeyeceğiniz yerden sizi görürler. Şüphesiz biz şeytanları, inanmayanların dostları kıldık.

(Şeytan da cinlerden olduğu için insanların göremeyeceği bir şekilde insana yaklaşır ve ona vesvese verir. Şeytanın insanlara görüldüğünü ifade eden bazı rivayetler vardır.)

28. Onlar bir kötülük yaptıkları zaman: «Babalarımızı bu yolda bulduk. Allah da bize bunu emretti» derler. De ki: Allah kötülüğü emretmez. Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?

29. De ki: Rabbim adaleti emretti. Her secde ettiğinizde yüzlerinizi O'na çevirin ve dini yalnız Allah'a has kılarak O'na yalvarın. İlkin sizi yarattığı gibi (*yine O'na*) döneceksiniz.

30. O, bir gurubu doğru yola iletti, bir guruba da sapıklık müstehak oldu. Çünkü onlar Allah'ı bırakıp şeytanları kendilerine dost edindiler. Böyle iken kendilerinin doğru yolda olduklarını sanıyorlar.

(Allah Teâlâ bir gurup insanı hidayete erdirmiştir; bunlar Allah'ın gösterdiği doğru yoldan ayrılmazlar. Fakat bir gurup insan da vardır ki, doğru yolu istemedikleri için Allah da onları kendi hallerine bırakmıştır. Bunlar sapık yolda gittikleri halde kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar. Asıl yanlışlıkları da burdan gelmektedir.)

23. (*Âdem ile eşi*) dediler ki: Ey Rab-bimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden olursun.

24. Allah: Birbirinize düşman olarak inin! Sizin için yeryüzünde bir süreye kadar yerleşme ve faydalanma vardır, buyurdu.

25. «Orada yaşayacaksınız, orada öleceksiniz ve orada (*diriltip*) çıkarılacaksınız» dedi.

26. Ey Âdem oğulları! Size ayıp yerlerinizi örtecek giysi, süslenecek elbise yarattık. Takvâ elbisesi... İşte o daha hayırlıdır. Bunlar Allah'ın âyetlerinden-

31. Ey Âdem oğulları! Her secde edişinizde güzel elbiselerinizi giyin; yeyin, için, fakat israf etmeyin; çünkü Allah israf edenleri sevmez.

(İslâm dininde temizlik ve güzelliğe önem verilmiştir. İnsanların avret mahallerini örtecek derecede bir elbise giymeleri şarttır. Fakat israfa kaçmamak kaydıyla her müslümanın ibadet esnasında en güzel ve temiz elbisesini giymesi ise sünnettir.)

32. De ki: Allah'ın kulları için yarattığı süsü ve temiz rızıkları kim haram kıldı? De ki: Onlar, dünya hayatında, özellikle kıyamet gününde müminlerindir. İşte bilen bir topluluk için âyetleri böyle açıklıyoruz.

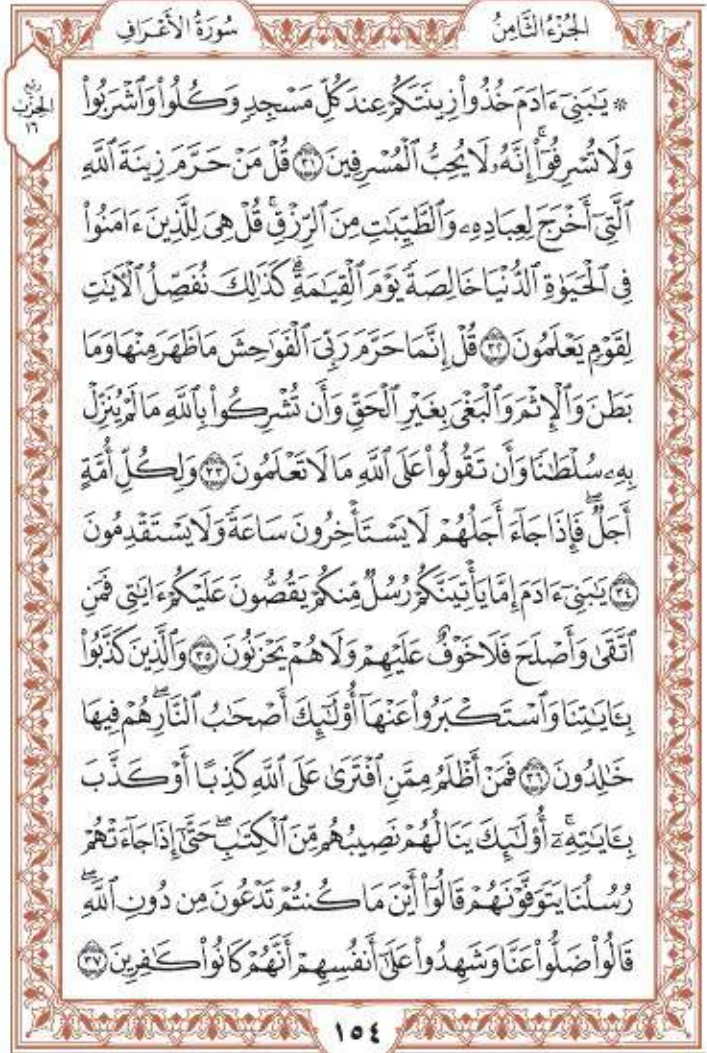
(Âyette, şükürünü eda etme yönüyle dünya nimetlerine esasen müminlerin layık olduğu, ahirette ise tüm nimetlerin yalnız müminlere ait olacağı belirtilmiştir ki, bu durum, Allah'ın rahmân ve rahîm sıfatlarının bir sonucudur. Bak. Fatiha 1/2-3.)

33. De ki: Rabbim ancak açık ve gizli kötülükleri, günahı ve haksız yere sınırı aşmayı, hakkında hiçbir delil indirmedığı bir şeyi, Allah'a ortak koşmanızı ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.

34. Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri gelince ne bir an geri kalırlar ne de bir an ileri gidebilirler.

(Her ümmet, her millet ve her devletin Allah tarafından tayin edilmiş bir ömrü vardır. O vakit geldiğinde onu ne bir saat ileri ne de bir saat geri alabilirler. Milletler ve devletler, fertler gibidir, kurulu, gelişir, duraklar, geriler, nihayet yıkılır ve yok olurlar. Bunların uzun ya da kısa ömürlü oluşu, toplumun maddi ve manevi yapısının sağlamlığına bağlıdır. Bu durum tayin edilmiş ecele aykırı değildir. Zira Yüce Allah toplumun durumuna göre ecelini tayin eder.)

35. Ey Âdem oğulları! Size kendi içinizden âyetlerimi anlatacak peygamberler gelir de kim (onlara karşı gelmekten) sakınır ve kendini ıslah ederse,

onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

36. Âyetlerimizi yalanlayanlar ve yüklenip onlardan yüz çevirenler var ya, işte onlar ateş ehlidir. Onlar orada ebedî kalacaklardır.

37. Allah'a iftira eden ya da O'nun âyetlerini yalanlayandan daha zalim kimdir! Onların kitaptaki nasipleri kendilerine erişecektir. Sonunda elçilerimiz (melekler) gelip canlarını alırken «Allah'ı bırakıp da tapmakta olduğunuz tanrılar nerede?» derler. (Onlar da) «Bizden sıvışıp gittiler» derler. Ve kâfir olduklarını dair kendi aleyhlerine şahitlik ederler.

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء الثامن

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا آذَرَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرَاهُمْ لِأَوْلَاهُمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَآتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِمَّنْ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٍ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾ وَقَالَتْ أُولَاهُمْ لِأَخْرَاهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ فَضْلٍ فذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتِّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يُلَاجِ الْجَعْلُ فِي سِجِّ الْجِبَابِ وَكَذَلِكَ جَجَزَى الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾ لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَكَذَلِكَ جَجَزَى الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنُدْخِلَنَّهُمْ الْجَنَّةَ حَيْثُ يَدْرُغُونَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَتُودُوا أَنْ يُلَاقُوا الْجَنَّةَ أَوْ رُشِمُوا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

١٥٥

38. Allah buyuracak ki: «Sizden önce geçmiş cin ve insan toplulukları arasında siz de ateşe girin!» Her ümmet girdikçe yoldaşlarına lânet edecekler. Hepsi birbiri ardından orada (*cehennemde*) toplanınca, sonrakiler öncekiler için, «Ey Rabbimiz! Bizi işte bunlar saptırdılar! Onun için onlara ateşten bir kat daha fazla azap ver!» diyecekler. Allah da: Zaten herkes için bir kat daha fazla azap vardır, fakat siz bilmezsiniz, diyecektir.

(Toplumu yanlış yolda yürüten liderlere hem kendi kâfirliklerinden hem de başkalarını doğru yoldan saptırdıklarından ötürü; bunların peşinden gidenlere de hem kâfir olduklarından hem de

sapık liderleri taklit etmelerinden dolayı iki kat azap edilecektir.)

39. Öncekiler de sonrakilere derler ki: Sizin bize bir üstünlüğünüz yok. O halde siz de yaptıklarınıza karşılık azabı tadın!

40. Bizim âyetlerimizi yalanlayıp da onlara karşı kibirlenmek isteyenler var ya, işte onlara gök kapıları açılmayacak ve onlar, deve iğne deliğine girinceye kadar cennete giremeyeceklerdir! Suçlular işte böyle cezalandırılır!

(Bu âyetteki «cemel» kelimesini meşhur olmayan kıraat şekillerine dayanarak Kur'an'daki edebî tasvire uygun düşmediğini, deve ile iğne deliği arasında bir münasebet bulunmadığını ileri sürenler vardır. Bunun için kelimenin diğer kıraattaki «kalın ip» yani halat manasını tercih ederler. Ancak, umumun kıraatı göz önüne alınarak «deve» manası tercih edilmiştir. Devenin iğne deliğinden geçmesi, imkânsızlık bildirir. Buna göre âyetin manası: «Onlar asla cennete giremezler» veya «Çok zor girerler» demektir.)

41. Onlar için cehennem ateşinden döşekler, üstlerine de örtüler vardır. İşte zalimleri böyle cezalandırılır!

42. İnanıp da iyi işler yapanlara gelince -ki hiç kimseye gücünün üstünde bir vazife yüklemeyiz- işte onlar, cennet ehlidir. Orada onlar ebedî kalacaklar.

(Âyet-i kerimede Yüce Allah'ın emir ve yasaklarının insan gücü üstünde ve yapılamayacak bir şey olmadığı açıkça ifade edilmekte ve salih amel işleyenlere cennet vadedilmektedir.)

43. (*Cennette*) onların altlarından ırmaqlar akarken, kalplerinde kinden ne varsa hepsini çıkarıp atarız. Ve onlar derler ki: «Hidayetiyle bizi (*bu nimete*) kavuşturan Allah'a hamdolsun! Allah bizi doğru yola iletmeseydi kendiliğimizden doğru yolu bulacak değildik. Hakikaten Rabbimizin elçileri gerçeği getirmişler.» Onlara: İşte size cennet; yapmış olduğunuz iyi amellere karşılık ona vâris kıldınız diye seslenilir.

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء الثامن

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٥﴾ وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ وَنَادَوْا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلِّمُوا عَلَيْنَا كَمَا نَسَلِّمُ عَلَيْكُمْ فَادْخُلُوا مِن هَاهُنَا مُسَلِّمِينَ ﴿٤٦﴾ وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾ وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تُسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٨﴾ أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا يَخُوفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَخْرَبُونَ ﴿٤٩﴾ وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ خَرَّ لَهُمَا عَلَى الْكُفْرِينَ ﴿٥٠﴾ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا قَالُوا لَيَوْمٍ نَّسْتَسْأَلُهُمْ كَمَا نَسَأُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٥١﴾

44. Cennet ehli cehennem ehline: Biz Rabbimizin bize vadettiğini gerçek bulduk, siz de Rabbinizin size vadettiğini gerçek buldunuz mu? diye seslenir. «Evet!» derler. Ve aralarından bir çağrıcı, Allah'ın lâneti zalimlerin üzerine olsun! diye bağırır.

45. Onlar, Allah yolundan alıkoyan ve onu eğip bükme isteyen zalimlerdir. Onlar ahireti de inkâr edenlerdir.

46. İki taraf (cennetlikler ve cehennemlikler) arasında bir perde ve A'râf üzerinde de herkesi simalarından tanıyan adamlar vardır ki, bunlar henüz cennete giremedikleri halde (girmeyi) umarak cennet ehline: «Selâm size!» diye seslenirler.

(A'râf: Cennetle cehennem arasında yüksek bir alandır ki, sevapları ile günahları eşit olanlar Allah'ın dilediği bir zamana kadar burada kalacaklar; daha sonra Allah'ın affına nâil olarak onlar da cennete gireceklerdir.)

47. Gözleri cehennem ehli tarafına döndürülünce de: Ey Rabbimiz! Bizi zalimler topluluğu ile beraber buldurma! derler.

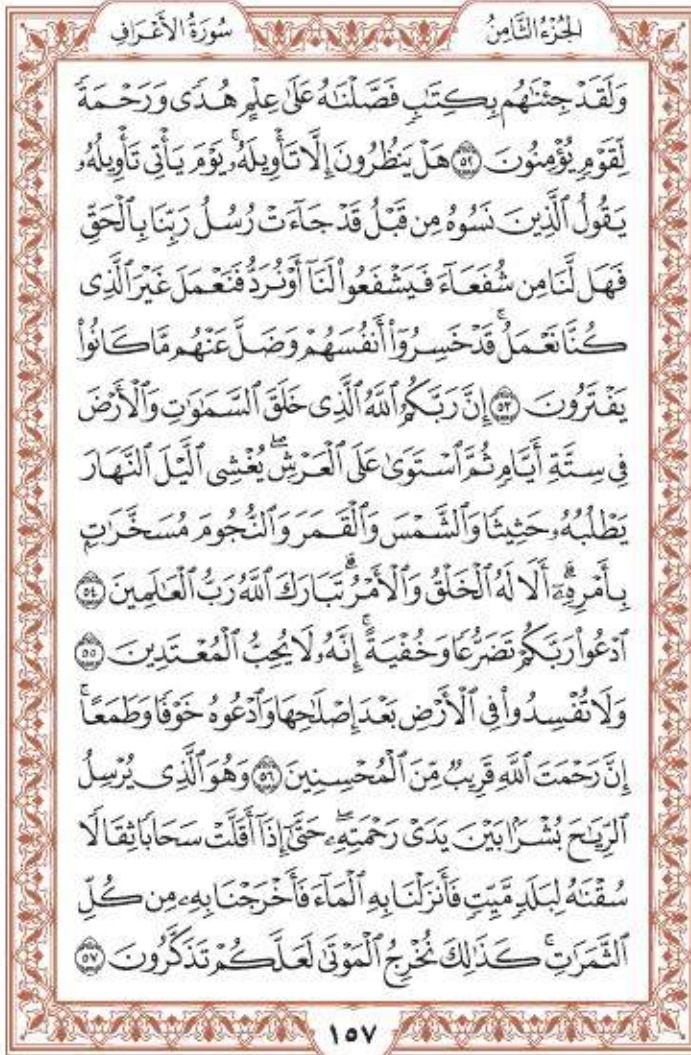
48. (Yine) A'râf ehli simalarından tanıdıkları birtakım adamlara seslenerek derler ki: «Ne çokluğunuz ne de taslamakta olduğunuz büyüklük size hiçbir yarar sağlamadı.

49. Allah'ın, kendilerini hiçbir rahmete erdirmeyeceğine dair yemin etti-

ğiniz kimseler bunlar mı?» (ve cennet ehline dönerek): «Girin cennete; artık size korku yoktur ve siz üzülecek de de-ğilsiniz» (derler).

50. Cehennem ehli, cennet ehline: Suyunuzdan veya Allah'ın size verdiği rızıktan biraz da bize verin! diye seslenirler. Onlar da: Allah bunları kâfilere haram kılmıştır, derler.

51. O kâfirler ki, dinlerini bir eğlence ve oyun edindiler de dünya hayatı onları aldattı. Onlar, bu günleri ile karşılaşacaklarını unuttukları ve âyetlerimizi bile bile inkâr ettikleri gibi biz de bugün onları unutturuz.

52. Gerçekten onlara, inanan bir toplum için yol gösterici ve rahmet olarak, ilim üzere açıkladığımız bir kitap getirdik.

53. (Fakat onlar), Onun tevildinden başka bir şey beklemiyorlar. Tevili geldiği (haber verdiği şeyler ortaya çıktığı) gün, önceden onu unutmuş olanlar derler ki: Doğrusu Rabbimizin elçileri gerçeği getirmişler. Şimdi bizim şefaathçılarımız var mı ki bize şefaath etsinler veya (dünyaya) geri döndürülmemiz mümkün mü ki, yapmış olduğumuz amellerden başkasını yapalım? Onlar cidden kendilerine yazık ettiler ve uy-

durdukları şeyler (putlar) da kendilerinden kaybolup gitti.

(Tevil: Bir şeyi, varacağı yere vardırarak demektir. Ayetin ifadesine göre, dünya hayatına aldanan kâfirler, bu Kitab'a iman etmeyip «Bakalım sonu nereye varacak» diyerek sonunu gözletirler, işi ileriye atarlar, ahirete inanmak için kıyametin kopmasını, ahiretin bilfiil gelmesini beklerler. Ama o gün geldiğinde onlardan hiçbir amelin kabul olmayacağını unuturlar.)

54. Şüphesiz ki Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra Arş'a istivâ eden, geceyi, durmadan kendisini kovalayan gündüze bürüyüp örten; güneşi, ayı ve yıldızları emrine boyun eğmiş durumda yaratan Allah'tır. Bilesiniz ki, yaratmak da emretmek de O'na mahsustur. Âlemlerin Rabbi Allah ne yücedir!

(İstivâ: Lügatte, yükselmek ve karar kılmak demektir. Allah'ın bir sıfâtı olarak, keyfiyeti bilinmeksizin Allah'ın Arş'a yükselmesi ve Arş'ın üzerinde karar kılmasıdır.)

Gökler ve yer yaratılmadan önce gün mefhumu olmadığı için bazı müfessirler âyette geçen altı günü altı vakit veya altı gün kadar bir zaman olarak tefsir ederler. Allah'a göre gün, an manasına geldiği gibi uzun devreler manasına da gelir. Hac sûresi'nin 47. âyetinde, Allah katında bizim sayımızca bin yıl süren bir günün var olduğu; Meâric sûresi'nin 4. âyetinde de bizim sayımızca elli bin yıl süren bir günün var olduğu ifade edilmektedir. Yani Allah katında gün itibarıdır. Farklı zaman birimlerini ifade etmektedir. İşte burada belirtilen gün, semâvât ve arzın oluşum devresi anlamındadır. Demek ki Allah kâinatı altı günde yani altı devirde yaratıp bugünkü duruma getirmiştir. Fussilet sûresi'nin 9-12. âyetlerinde bu husus daha teferruath anlatılmıştır.)

55. Rabbinize yalvara yakara ve gizlice dua edin. Bilesiniz ki O, haddi aşanları sevmez.

56. İslah edilmesinden sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Allah'a korkarak ve (rahmetini) umarak dua edin. Muhakkak ki iyilik edenlere Allah'ın rahmeti çok yakındır.

57. Rüzgârları rahmetinin önünde müjde olarak gönderen O'dur. Sonunda onlar (o rüzgârlar), ağır bulutları yüklenince onu ölü bir memlekete sevkederiz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü meyveler çıkarırız. İşte ölüleri de böyle çıkaracağız. Her halde bundan ibret alırsınız.

58. Rabbinin izniyle güzel memleketin bitkisi (*güzel*) çıkar; kötü olandan ise faydasız bitkiden başka birşey çıkmaz. İşte biz, şükreden bir kavim için âyetleri böyle açıklıyoruz.

(Allah Teâlâ bu âyette bir teşbih yapmaktadır: Mümin, toprağı verimli olan güzel memlekete benzetilmiştir ki o hak sözü işitince onu kabul ederek faydalanır ve güzel ameller ortaya çıkar. Münafık da kötü topraklı yere benzetilmiştir ki o, hak sözü işittiği halde onu kabul etmez ve ondan faydalanmaz.)

59. Andolsun ki Nuh'u elçi olarak kavmine gönderdik. Dedi ki: Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, sizin ondan başka tanrınız yoktur. Doğrusu ben, üstünüze gelecek büyük bir günün azabından korkuyorum.

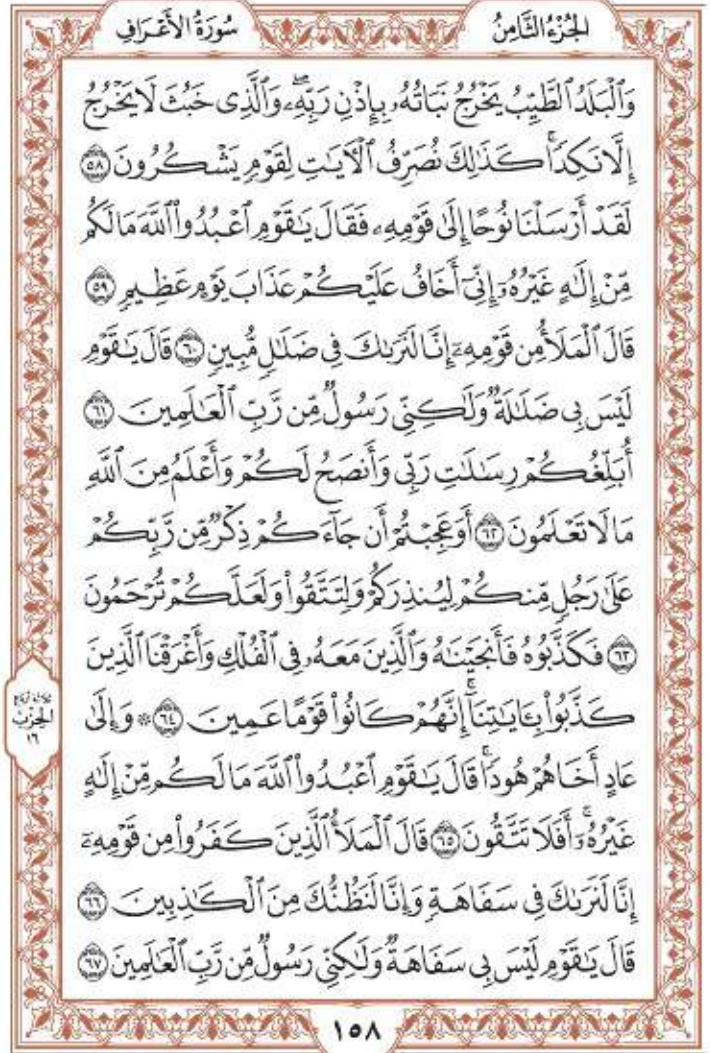
60. Kavminden ileri gelenler dediler ki: Biz seni gerçekten apaçık bir sapıklık içinde görüyoruz!

61. Dedi ki: «Ey kavmim! Bende herhangi bir sapıklık yoktur; fakat ben, âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir elçiyim.

62. Size Rabbimin vahyettiklerini duyuruyorum, size öğüt veriyorum ve ben sizin bilmediklerinizi Allah'tan (*gelen vahiy ile*) biliyorum.

63. (*Allah'ın azabından*) sakınıp da rahmete nâil olmanız ümidiyle, içinizden sizi uyaracak bir adam vasıtasıyla size bir zikir (*kitap*) gelmesine şaştınız mı?»

64. Onu yalanladılar, biz de onu ve onunla beraber gemide bulunanları kur-

tardık, âyetlerimizi yalanlayanları da suda boğduk! Çünkü onlar kör bir kavim idiler.

65. Âd kavmine de kardeşleri Hûd'u (*gönderdik*). O dedi ki: «Ey kavmim! Allah'a kulluk edin; sizin O'ndan başka tanrınız yoktur. Hâla sakınmayacak mısınız?»

66. Kavminden ileri gelen kâfirler dediler ki: Biz seni kesinlikle bir beyinsizlik içinde görüyoruz ve gerçekten seni yalancılardan sanıyoruz.

67. «Ey kavmim! dedi, ben beyinsiz değilim; fakat ben âlemlerin Rabbinin gönderdiği bir elçiyim.

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء الثامن

أَبْلُغْكُمْ رَسُولَاتِي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٨﴾ أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ
جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ
وَأَذِّنْكُمْ وَإِذْ جَعَلْنَاكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ
فِي الْخَلْقِ بَصَاطَةً فَأذْكُرُوا آيَةَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ
﴿٦٩﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ
آبَاءُنَا وَأَنْتَ بِمَا تَعْبُدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧٠﴾
قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَعَصَبٌ
أُجْدِلُونَنِي فِي أَسْمَاءِ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاءُكُمْ
مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَأَنْتُمْ رَوَّاءُ إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ
الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٧١﴾ فَأَنْجِيئُهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا
وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَفَرُوا بَيْنَنَا وَمَا كَانُوا مَوْمِنِينَ
﴿٧٢﴾ وَاللَّيْلِ سَمُودَ أَخَاهُمْ صَاحِبًا قَالَ يُسْقِمُوا رَبِّكَ وَاللَّهُ
مَالِكٌ مِنَ إِلَهِ غَيْرُهُ وَقَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ
هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ
اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ ﴿٧٣﴾

68. Size Rabbimin vahyettiklerini duyuruyorum ve ben sizin için güvenilir bir öğütçüyüm.

69. Sizi uyararak için içinizden bir adam vasıtasıyla Rabbinizden size bir zikir (*kitap*) gelmesine şaştınız mı? Düşünün ki O sizi, Nuh kavminden sonra onların yerine getirdi ve yaratılıştaki sizi onlardan üstün kıldı. O halde Allah'ın nimetlerini hatırlayın ki kurtuluşa erisiniz.»

70. Dediler ki: Sen bize tek Allah'a kulluk etmemiz ve atalarımızın tapmakta olduklarını bırakmamız için mi geldin? Eğer doğrulardan isen, bizi tehdit ettiğini (*azabı*) bize getir.

71. (*Hûd*) dedi ki: «Üzerinize Rabbinizden bir azap ve bir hışım inmiştir. Haklarında Allah'ın hiçbir delil indirmediği, sadece sizin ve atalarınızın taktığı kuru isimler hususunda benimle tartışıyor musunuz? Bekleyin böyleyse, şüphesiz ben de sizinle beraber bekleyenlerdenim!»

72. Onu ve onunla beraber olanları rahmetimizle kurtardık ve âyetlerimizi yalanlayıp da iman etmeyenlerin kökünü kestik.

73. Semûd kavmine de kardeşleri Salih'i (*gönderdik*). Dedi ki: Ey kavimim! Allah'a kulluk edin; sizin O'ndan başka tanrınız yoktur. Size Rabbinizden açık bir delil gelmiştir. O da, size bir mucize olarak Allah'ın şu devesidir. Onu bırakın, Allah'ın arzında yesin, (*içsin*); ona kötülük etmeyin; sonra sizi elem verici bir azap yakalar.

(Semûd Kavmi'ne kardeşleri Salih (a.s.) peygamber olarak gönderilince, dediler ki: «Eğer sen hakikaten bir peygamber isen dua et de şu taşın içinden bir dişi deve çıksın. O zaman senin peygamber olduğuna inanırız.» Hz. Salih de dua etti, o taşdan istedikleri gibi bir deve çıkıverdi. Bu mucizeyi görenlerden bir kısmı ona iman etti, diğerleri ise kâfirliklerinde devam ettiler. Hz. Salih kavminden, deveye dokunmamalarını, devenin serbestçe yeyip-içip dolaşmasını istediği halde onlar deveyi, ayaklarını keserek öldürdüler. Bunun üzerine Salih Peygamber bulunduğu bölgeden hicret etti, kavmi ise şiddetli bir deprem ile helâk oldu.)

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء الثامن

وَأذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ
 فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ
 الْجِبَالَ بُيُوتًا فَأذْكُرُوا آيَةَ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوْا فِي
 الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ
 قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتَضَعُوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ
 أَنْ صَلَّيْنَا مَرْسَلًا مِنْ رَبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ
 مُؤْمِنُونَ ﴿٧٥﴾ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي
 آمَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٧٦﴾ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ
 أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يُصَلِّحْ آيَاتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ
 مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٧﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
 جِثِيمًا ﴿٧٨﴾ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ
 رَسُولًا مِنْ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّصِيحِينَ
 ﴿٧٩﴾ وَلَوْ طَإِذَ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَجِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ
 بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ
 شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨١﴾

١٦٠

74. Düşünün ki, (Allah) Âd kavmin-
den sonra yerlerine sizi getirdi. Ve yer-
yüzünde sizi yerleştirdi: Onun düzlük-
lerinde saraylar yapıyorsunuz, dağla-
rında evler yontuyorsunuz. Artık Al-
lah'ın nimetlerini hatırlayın da yeryü-
zünde fesatçılar olarak karışıklık çıkar-
mayın.

(Semûd kavmi Şam ile Hicâz arasında «Hicr»
denilen bölgede yaşamış güçlü bir kavim idi.
Dağlarda, vadilerde kayaları, mermerleri keser
ve biçerlerdi. Yontma taşlardan evler, saraylar,
havuzlar ve istedikleri binaları yaparlardı. Ayet-
i kerimede «O'nun düzlüklerinde saraylar yapı-
yorsunuz; dağlarında, evler yontuyorsunuz»
meâlindeki bölüm buna işaret etmektedir. Kaya
ve mermerleri ilk defa yontanın Semûd kavmi ol-
duğu ve bu şekilde bin yediyüz kadar şehir yap-
tıkları rivayet edilmektedir.)

75. Kavminin ileri gelenlerinden bü-
yüklük taslayanlar, içlerinden zayıf gö-
rülen inananlara dediler ki: Siz Salih'in,
Rabbi tarafından gönderildiğini biliyor
musunuz? Onlar da Şüphesiz biz onunla
ne gönderilmişse ona inananlarız, dedi-
ler.

76. Büyüklük taslayanlar dediler ki:
«Biz de sizin inandığınızı inkâr edenle-
riz.»

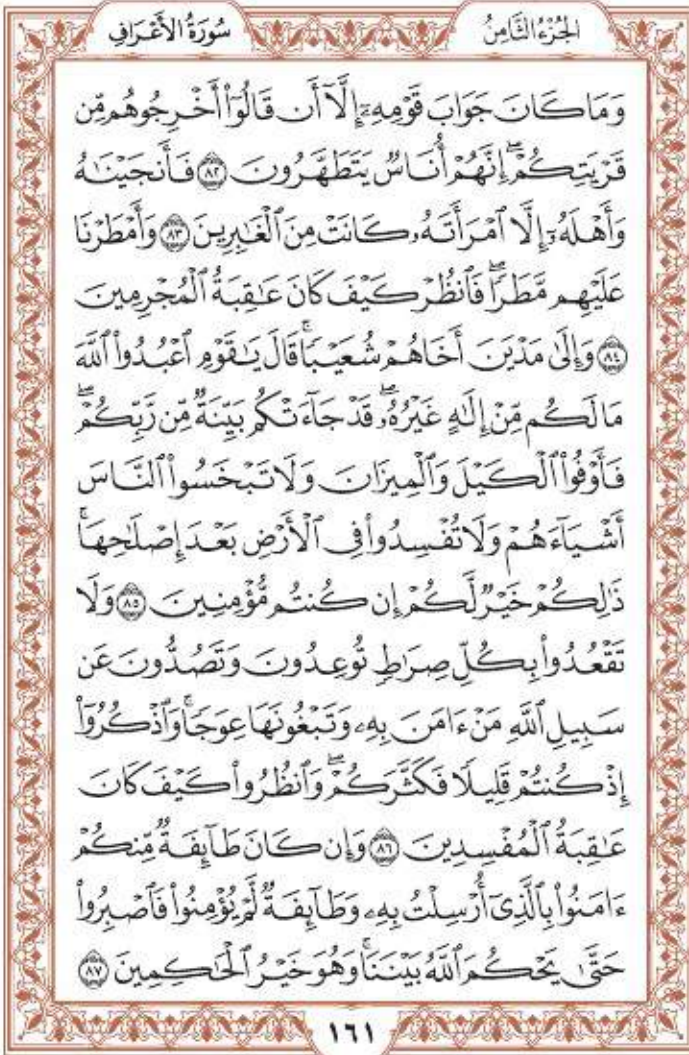
77. Derken o dişi deveyi ayaklarını
keserek öldürdüler ve Rablerinin em-
rinden dışarı çıktılar da: Ey Salih! Eğer
sen gerçekten peygamberlerdensen bizi
tehdit ettiğin azabı bize getir, dediler.

78. Bunun üzerine onları o (gürültü-
lü) sarsıntı yakaladı da yurtlarında diz
üstü dona kaldılar.

79. Salih o zaman onlardan yüz çevir-
di ve şöyle dedi: Ey kavmim! Andolsun
ki ben size Rabbimin vahyettiklerini
tebliğ ettim ve size öğüt verdim; fakat
siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz.

80. Lût'u da (peygamber gönderdik).
Kavmine dedi ki: «Sizden önceki mil-
letlerden hiçbirinin yapmadığı fuhuşu
mu yapıyorsunuz?»

81. Çünkü siz, şehveti tatmin için kadı-
nları bırakıp da şehvetle erkeklere ya-
naşıyorsunuz. Doğrusu siz taşkın bir
milletsiniz.»

ni dinlemediler, kötülüklerine devam ettiler. Nihayet Lût Peygamber kendine inananlarla beraber geceleyin şehri terketti. Kavmi ise zelzele, başlarına yağan müthiş taş ve yağmur ile helâk olup gittiler. İşte küfür ve fuhşun sonu böyle neticelendi.)

85. Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı (gönderdik). Dedi ki: Ey kavmim! Allah'a kulluk edin, sizin ondan başka tanrınız yoktur. Size Rabbinizden açık bir delil gelmiştir; artık ölçüyü, tartıyı tam yapın, insanların eşyalarını eksik vermeyin. Düzeltilmesinden sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Eğer inananlar iseniz bunlar sizin için daha hayırlıdır.

(Medyen, İbrahim (a.s.)'ın oğlunun adıdır. Bunun torunlarına Medyen kabilesi, bu kabilenin ikamet ettiği şehre de Medyen şehri denilmiştir. Bu şehir, Filistin ile Hicaz arasında ve Kızıldeniz sahilinde bulunmakta idi.)

86. Tehdit ederek, inananları Allah yolundan alıkoyarak ve o yolu eğip bükmeğe isteyerek öyle her yolun başında oturmayın. Düşünün ki siz az idiniz de O sizi çoğalttı. Bakın ki, bozguncuların sonu nasıl olmuştur!

87. Eğer içinizden bir grup benimle gönderilene inanır, bir grup da inanzmazsa, Allah aranızda hükmedinceye kadar bekleyin. O hakimlerin en iyisidir.

82. Kavminin cevabı: Onları (Lût'u ve taraftarlarını) memleketinizden çıkarın; çünkü onlar fazla temizlenen insanlarmış! demelerinden başka bir şey olmadı.

83. Biz de onu ve karısından başka aile efradını kurtardık; çünkü karısı geride kalanlardan (kâfirlerden) idi.

84. Ve üzerlerine (taş) yağmuru yağdırdık. Bak ki günahkârların sonu nasıl oldu!

(Hz. İbrahim'in kardeşinin torunu olan Hz. Lût, Humus'ta bulunan «Sodom» şehri halkına peygamber olarak gönderilmişti. Bu şehir halkı başka hiçbir milletin yapmadığı bir fuhuş (homoseksüellik) yapıyorlardı. Lût (a.s.)'ın nasihatleri-

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

الجزء التاسع

* قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ لَشُعَيْبٍ
 وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْلْتُنَا فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوْلُو
 كُنَّا كَرِهِينَ ﴿٨٨﴾ قَدْ أَفْتَرْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ
 إِذْ بَخَّعْنَا اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ
 اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ
 بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ
 الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَخَسِرُونَ
 ﴿٩٠﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثِيمٍ ﴿٩١﴾ الَّذِينَ
 كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا يَمُوتُونَ فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا
 هُمُ الْخَاسِرِينَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ
 رَسُولًا مِنْ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ آسَأْتُمْ عَلَى قَوْمٍ
 كَافِرِينَ ﴿٩٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا
 بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا
 مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا
 الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

١٦٢

88. Kavminden ileri gelen kibirliler dediler ki: «Ey Şuayb! Seni ve seninle beraber inananları memleketimizden kesinlikle çıkaracağız veya dinimize döneceksiniz» (Şuayb): İstemesek de mi? dedi.

89. Doğrusu Allah bizi ondan kurtardıktan sonra tekrar sizin dininize dönerssek Allah'a karşı yalan uydurmuş oluruz. Rabbimiz Allah dilemiş başka, yoksa ona geri dönmemiz bizim için olacak şey değildir. Rabbimizin ilmi her şeyi kuşatmıştır. Biz sadece Allah'a dayanırız. Rabbimiz! Bizimle kavmimiz arasında adaletle hükmet! Sen hükmedenlerin en hayırlısısın.

(Bu âyette Şuayb (a.s.) kavminin dinlerine geri dönme teklifini reddetmekte, fakat bu işte Allah'ın dilemesini istisna etmektedir. Onun bu tutumu, Allah'ın iradesine teslim olmasının bir ifadesidir. Çünkü peygamber ve veliler devamlı olarak Allah'ın azabından ve durumlarının değişmesinden korkarlar. Bu sebeple Şuayb (a.s.) diyor ki: Allah'ın dinini bırakıp da sizin dininize dönmemiz kabul edilir şey değildir. Ancak Allah bizim helâkimizi dilemişse bir şey diyeceğimiz yoktur. Çünkü bütün işlerimiz onun elindedir. O, dilediğini itaat sebebiyle mutlu kılar, dilediğini de günahından ötürü cezalandırır.)

90. Kavminden ileri gelen kâfirler dediler ki: Eğer Şuayb'e uyarırsanız o takdirde siz mutlaka ziyana uğrarsınız.

91. Derken o şiddetli deprem onları yakalayiverdi de yurtlarında diz üstü donakaldılar.

92. Şuayb'ı yalanlayanlar sanki yurtlarında hiç oturmamış gibiydiler. Asıl ziyana uğrayanlar Şuayb'ı yalanlayanların kendileridir.

93. (Şuayb), onlardan yüz çevirdi ve (içinden) dedi ki: «Ey kavmim! Ben size Rabbimin gönderdiği gerçekleri duyurdum ve size öğüt verdim. Artık kâfir bir kavme nasıl acırım!»

94. Biz hangi ülkeye bir peygamber gönderdiysek, ora halkını, (peygambere baş kaldırdıklarından ötürü bize) yalvanp yakarsınlar diye mutlaka yoksulluk ve darlıkla sıkıştırdık.

95. Sonra kötülüğü (darlığı) değiştirip yerine iyilik (bolluk) getirdik. Nihayet çoğaldılar ve: «Atalarımız da böyle sıkıntı ve sevinç yaşamışlardı» dediler. Biz de onları, kendileri farkına varmadan ansızın yakaladık.

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَأَتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
 مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا
 يَكْسِبُونَ ﴿٩٧﴾ أَفَأَمِّنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
 بَيِّنَاتٍ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٨﴾ أَوْ آمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ
 بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ ﴿٩٩﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ
 فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٠﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ
 لِلَّذِينَ يَرْتَابُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أُهْلِيهَا أَنْ لَوْ شَاءَ
 أَصْبَنَاهُمْ بِدُونِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَي قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ
 ﴿١٠١﴾ تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقِصُ عَلَيْكَ مِنْ أُمَّةٍ وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ
 رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ
 قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠٢﴾ وَمَا وَجَدْنَا
 لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِن وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٣﴾
 ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
 فَظَلَمُوا بِهَا فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٤﴾
 وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٥﴾

١٦٣

96. O (peygamberlerin gönderildiği) ülkelerin halkı inansalar ve (günahtan) sakınsalardı, elbette onların üstüne gökten ve yerden nice bereket kapıları açardık, fakat yalanladılar, biz de ettikleri yüzünden onları yakalayiverdik.

(Yüce Allah insanlığı doğru yola iletmek için zaman zaman onların içinden seçtiği yüksek şahsiyetleri peygamber olarak göndermiştir. Fakat bazı memleketlerin halkı, şeytana ve nefislerine uymada son derece ileri gittikleri için peygamberlerin uyarılarını kabul etmemiş ve onları reddetmişlerdir. Cenab-ı Allah böyle davrananların kimini hemen cezalandırmış, kimini de bir müddet mühlet verip müreffeh bir hayattan sonra anızın yakalamış ve helâk etmiştir. İşte 94-96. âyetler bu durumu tasvir etmektedir.)

97. Yoksa o ülkelerin halkı geceleyin uyurlarken kendilerine azabımızın gelmeyeceğinden emin mi oldular?

98. Ya da o ülkelerin halkı kuşluk vakti eğlenirken kendilerine azabımızın gelmeyeceğinden emin mi oldular?

99. Allah'ın azabından emin mi oldular? Fakat ziyana uğrayan topluluktan başkası, Allah'ın (böyle) mühlet vermesinden emin olamaz.

100. Önceki sahiplerinden sonra yüzüne vâris olanlara hâla şu gerçek belli olmadı mı ki: Eğer biz dileysek onları da günahlarından dolayı musibetlere uğrattık! Biz onların kalplerini mühürleriz de onlar (gerçekleri) işitmezler.

101. İşte o ülkeler... Onların haberlerinden bir kısmını sana anlatıyoruz. Andolsun ki, peygamberleri onlara apaçık deliller getirmişlerdi. Fakat önceden yalanladıkları gerçeklere iman edecek değillerdi. İşte kâfirlerin kalplerini Allah böyle mühürler.

102. Onların çoğunda, sözünde durma diye bir şey bulamadık. Gerçek şu ki, onların çoğunu yoldan çıkmış bulduk.

(Bundan sonraki âyetlerde Musa (a.s.)'ın Mısır'da Firavun ve kavmini tevhid dinine daveti ve İsrailoğullarını Mısır esaretinden kurtarma mücadelesi anlatılır.)

103. Sonra onların ardından Musa'yı mucizelerimizle Firavun ve kavmine gönderdik de o mucizeleri inkâr ettiler; ama, bak ki, fesatçıların sonu ne oldu!

104. Musa dedi ki: «Ey Firavun! Ben âlemlerin Rabbi tarafından gönderilmiş bir peygamberim.

105. Allah hakkında gerçekten başkasını söylememek benim üzerime borçtur. Size Rabbinizden açık bir delil getirdim; artık İsrailoğullarını benimle bırak!»

(İsrailoğulları, daha önce Yusuf (a.s.) Mısır'da hazine yetkilisi iken babaları Ya'kub Peygamber'le beraber Filistin'den göçüp Mısır'a yerleşmişlerdi. Bilahare Mısır firavunları İsrailoğullarını parya sınıfı olarak geri ve ağır işlerde istihdam ettiler, bunlara birçok zulüm ve işkenceyi reva gördüler. Şimdi aynı milletten peygamber olarak gelmiş olan Musa (a.s.), kendi kavmini Firavun zulmünden kurtarmak için Mısır'dan çıkıp tekrar Filistin'e götürmeyi ona teklif etti.)

106. (Firavun) dedi ki: Eğer bir mucize getirdiysen ve gerçekten doğru söylüyorsan onu göster bakalım.

107. Bunun üzerine Musa asasını yere attı. O hemen apaçık bir ejderha oluverdi!

108. Ve elini (cebinden) çıkardı. Birdenbire o da seyredenlere bembeyaz görünüyordu.

(Baston ve el beyazlığı Hz. Musa'ya verilen iki mucizedir.)

109, 110. Firavun'un kavminden ileri gelenler dediler ki: Bu çok bilgili bir sihirbazdır. Sizi yurdunuzdan çıkarmak istiyor. Ne buyurursunuz?

111, 112. Dediler ki: Onu da kardeşini de beklet; şehirlere toplayıcılar (memurlar) yolla. Bütün bilgili sihirbazları sana getirsinler.

(Hz. Musa'nın kardeşi, Harun (a.s.)dır. O da kardeşine yardımcı olarak gönderilmiş bir peygamberdir.)

113. Sihirbazlar Firavun'a geldi ve: Eğer üstün gelen biz olursak, bize kesin bir mükâfat var mı? dediler.

114. (Firavun): Evet hem de siz mutlaka yakınlarımdan olacaksınız, dedi.

115. (Sihirbazlar), Ey Musa sen mi (önce) atacaksın, yoksa atanlar biz mi olalım? dediler.

116. «Siz atın» dedi. Onlar atınca, insanların gözlerini büyülediler, onları korkuttular ve büyük bir sihir gösterdiler.

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ
مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِنْ كُنْتَ
جِئْتَ بِبَيِّنَةٍ فَاتِّبِعْ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾ قَالَ لَقَدْ
عَصَاكَ إِذْ أَهَىٰ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ إِذْ أَهَىٰ بَيْضَاءَ
لِلنَّظِيرِينَ ﴿١٠٨﴾ قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا السَّحَرُ
عَلَيْكُمْ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ
﴿١١٠﴾ قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَا تَوَكُّ
بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ
لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ
لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا يَمْوَسِيٰ إِنَّمَا أَنْتَ مُلْقِيٌّ وَإِنَّمَا
تَكُونُ نَحْنُ الْمُثْقَلِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ الْقَوَافِلَمَا الْقَوَا سَحَرُوا
أَعْيَبَ النَّاسِ وَأَسْرَهُبُوهُمْ وَجَاءَ وَبِسِحْرِ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾
* وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ إِذْ أَهَىٰ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ
﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾ فغلبوا
هَذَا لِكَ وَأَنْقَلَبُوا صَاحِرِينَ ﴿١١٩﴾ وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَجِدِينَ ﴿١٢٠﴾

الجزء
١٧

١٦٤

(Sihirbazlar ip ve odun parçalarını ortaya attılar. Fakat halkın gözlerini büyüledikleri için bu atıkları şeyler onlara yılan gibi gözükte.)

117. Biz de Musa'ya, «Asanı at!» diye vahyettik. Bir de baktılar ki bu, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor.

118. Böylece gerçek ortaya çıktı ve onların yapmakta oldukları yok olup gitti.

119. İşte Firavun ve kavmi, orada yenildi ve küçük düşerek geri döndüler.

120. Sihirbazlar ise secdeye kapandılar.

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

قَالُوا يَا رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾ قَالَ
 فِرْعَوْنُ يَا مَنِّي مَبْنُوعٌ بِإِذْنِ لَدُنِّي لَكُمُ إِنِّي هَذَا الْمَكْرُ
 مَكْرَتُمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْمَلُونَ
 ﴿١٢٣﴾ لَا أَقْطَعَنَّ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ خَلْفٍ لِّمَن لَّا صَلَبَتْكُمْ
 أَعْمَاعِينَ ﴿١٢٤﴾ قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا نَنقِمُ مِنَّا
 إِلَّا أَنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا لِمَا جَاءَنَا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا
 وَتَوَقَّاتِ مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُمُونِ
 وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذُرْكُمُوهَا هَاتِكُمْ قَالَ سَنَقْتَلِ
 أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾
 قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ
 لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾
 قَالُوا أَوْزِينَا مِنْ قَبْلِ أَن تَأْتِينَا وَإِنَّا بَعْدَ مَا جِئْتَنَا قَالِ
 عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ
 فَيَنظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ
 بِالْيُسْرَيْنِ وَنَقَصْنَا مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾

tehdit ederek hem onlara, hem de halka gözdağı verdi. Ayrıca Hz. Musa ve ona inananlara karşı halkı tahrik etmek ve kendi durumunu korumak amacıyla da halkın yurtlarından çıkarılmak istendiğini ileri sürdü.)

125, 126. Onlar: Biz zaten Rabbimize döneceğiz. Sen sadece Rabbinizin âyetleri bize geldiğinde onlara inandığımız için bizden intikam alıyorsun. Ey Rabbiniz! Bize bol bol sabır ver, müslüman olarak canımızı al, dediler.

127. Firavun'un kavminden ileri gelenler dediler ki: Musa'yı ve kavmini, seni ve tanrıların bırakıp yeryüzünde bozgunculuk çıkarırsınlar diye mi bırakacaksınız? (Firavun): «Biz onların oğullarını öldürüp, kadınlarını sağ bırakacağız. Elbette biz onları ezecek üstünlükteyiz» dedi.

128. Musa kavmine dedi ki: «Allah'tan yardım isteyin ve sabredin. Şüphesiz ki yeryüzü Allah'ındır. Kullanırdan dilediğini ona vâris kılar. Sonuç (Allah'tan korkup günahattan) sakınanlarıdır.»

129. Onlar da, sen bize (peygamber olarak) gelmeden önce de geldikten sonra da bize işkence edildi, dediler. (Musa), «Umulur ki Rabbiniz düşmanınızı helâk eder ve onların yerine sizi yer yüzüne hakim kılar da nasıl hareket edeceğinize bakar» dedi.

(Böylece Hz. Musa istikbalin, inananların olacağına işaret etti. Yüce Allah, Firavun ile kavmini suda boğarak bu vadini yerine getirdi. İsrailoğullarını, onların yurtlarına ve mallarına Davud ve Süleyman (a.s.) zamanlarında sahip kıldı. Yûşa' b. Nûn devrinde de Kudüs'ü fethettiler.)

130. Andolsun ki, biz de Firavun'a uyanları ders alsınlar diye yıllarca kuraklık ve mahsül kıtlığı ile cezalandırdık.

121, 122. «Musa ve Harun'un Rabbi olan âlemlerin Rabbine inandık» dediler.

123. Firavun dedi ki: «Ben size izin vermeden ona iman mı ettiniz? Bu, hiç şüphesiz şehirde, halkını oradan çıkarmak için kurduğunuz bir tuzaktır. Ama yakında (başınıza gelecekleri) göreceksiniz!

124. Mutlaka ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim, sonra da hepinizi asacağım!»

(Firavun'un sihirbazları toptan Hz. Musa'ya iman edince, Firavun bu işin bir komplo olduğunu sandı ve halkın da toptan iman edeceğinden korktu. Bunu önlemek amacıyla sihirbazları

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

فَإِذَا جَاءَهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَظُنُّوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَنَّهُ لَآئِمَّا ظَلَمَ بَرَّهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَا كِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾ وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتَانَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِنُتَسَحَّرَ بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْدَّمَ ء آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾ وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا لِمُوسَىٰ اذْعُ لِنَارِكَ يَمَا عَهْدَ عِنْدَكَ لِيْنِ كَشَفْتَنَا مِنَ الرِّجْزِ لِنُؤْمِنَ لَكَ وَلِتُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٣٤﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَىٰ أَجَلٍ هُمْ بِلَعْنَتِهِ إِذَا هُمْ يَنْكُتُونَ ﴿١٣٥﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ يَأْتُهُمْ كَذُبًا يُبَاطِلُونَ وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾ وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمغربَهَا أَلْيٰى بَرَكْنَا فِيهَا وَنَمَّتْ كَلِمَتَ رَبِّكَ الْحُسْنٰى عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

131. Onlara bir iyilik (*bolluk*) gelince, «Bu bizim hakkımızdır» derler, eğer kendilerine bir fenalık gelirse Musa ve onunla beraber olanları uğursuz sayarlardı. Bilesiniz ki, onlara gelen uğursuzluk Allah katındandır, fakat onların çoğu bunu bilmezler.

132. Ve dediler ki: «Bizi sihirlemek için ne mucize getirirsen getir, biz sana inanacak değiliz.»

133. Biz de aynı aynı mucizeler olarak onların üzerine tufan, çekirge, haşere, kurbağalar ve kan gönderdik; yine de büyüklük tasladılar ve günahkâr bir kavim oldular.

(Mısırlılar Hz. Musa'ya inanmadıkları için Allah Teâlâ onlara yağmur ve sel tufanı gönderdi, bilahare sırasıyla çekirge, haşere, kurbağalar gönderdi ki bu hayvanlar onların ağızlarına ve gözlerine girecek derecede çok idiler. Daha sonra gökten kan yağdırdı, bütün sular kan oldu ve kan içtiler. Bu belâların kalkması için Hz. Musa'ya baş vurdular, o da Allah'a dua etti ve belâlar kalktı; fakat onlar, «Ey Musa, sen gerçekten büyük bir sihirbaz imişsin!» diyerek inkâr etmekte ısrar ettiler.)

134. Azap üzerlerine çöktünce, «Ey Musa! sana verdiği söz hürmetine, bizim için Rabbinde dua et; eğer bizden azabı kaldırırsan, mutlaka sana inanacağız ve muhakkak İsrailoğullarını seninle göndereceğiz» dediler.

135. Biz, ulaşacakları bir müddete kadar onlardan azabı kaldırıncaya hemen sözlerinden dönüverdiler.

136. Biz de âyetlerimizi yalanlamaları ve onlardan gafil kalmaları sebebiyle kendilerinden intikam aldık ve onları denizde boğduk.

137. Hor görülüp ezilmekte olan o kavmi (*yahudileri*) de, içini bereketle

doldurduğumuz yerin doğu taraflarına ve batı taraflarına mirasçı kıldık. Sabırlarına karşılık Rabbinin İsrailoğullarına verdiği güzel söz yerine geldi. Firavun ve kavminin yapmakta olduklarını ve yetiştirdikleri bahçeleri helâk ettik.

(İsrailoğulları Hz. Musa'nın yönetiminde Mısır'dan Sina yarımadasına geçtikten sonra uzun müddet burada kaldılar. Bilahare Kudüs ve Şam bölgelerini hakimiyetleri altına aldılar. Birçok tefsirci âyette geçen «yeryüzünün doğuları ve batıları»nu Şam ve Mısır olarak tefsir etmişlerse de Sina yarımadasının, Filistin ve Şam bölgeleri olması gerçeğe daha yakın görülmektedir. Zira tarihte İsrailoğulları Mısır'a değil, adı geçen bölgelere hakim olmuşlardır.)

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

وَجَوْرًا بَنِي إِسْرَائِيلَ بِالْبَحْرِ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ
عَلَىٰ أَصْنَانٍ لَهُمْ قَالُوا يَا مَوْسَىٰ اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا
لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ مَتَّبِعُوا
مَا هُمْ فِيهِ وَبَطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قَالَ أَغْرَبَ اللَّهُ
أَبْغِيكُمْ إِلَهُهَا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَإِذْ أَخْبَرْنَاكَ
مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكَ سُوءَ الْعَذَابِ يُقْتُلُونَ
أَبْنَاءَ كُفْرٍ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَهُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ
مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾ * وَوَعَدْنَا مُوسَىٰ ثَلَاثِينَ لَيْلَةً
وَأَتَمَمْنَا بِهَا عِشْرِينَ فَمَرَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ
مُوسَىٰ لِأَخِيهِ هَارُونَ أَخْلِفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ
سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ
رَبُّهُ وَقَالَ رَبِّ أَرِنِي وَلَٰكِنِ أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرِيكَ وَإِنِ
أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ نَرِيكَ فَلَمَّا
تَجَلَّىٰ رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَىٰ صَعِقًا فَلَمَّا
أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

١٦٧

تذکره
الجزء
١٧

140. Musa dedi ki: Allah sizi âlemlere üstün kılmışken ben size Allah'tan başka bir tanrı mı arayayım?

(Yüce Allah İsrailoğullarını Firavun'un zulmünden kurtarıp onları denizden geçirdi ve Sina çölünde onlara bazı nimetler verdi. Buna rağmen İsrailoğulları Allah'ı bırakıp Amalika kavminde gördükleri buzağı gibi bir tanrı isteyince Allah Teâlâ onlara verdiği nimetleri hatırlatarak şöyle buyurdu:)

141. Hatırlayın ki, size işkencenin en kötüsünü yapan Firavun'un adamlarından sizi kurtardık. Onlar oğullarınızı öldürüyorlar, kadınlarınızı sağ bırakıyorlardı. İşte bunda size Rabbiniz tarafından büyük bir imtihan vardır.

142. (Bana ibadet etmesi için) Musa'ya otuz gece vade verdik ve ona on gece daha ilâve ettik; böylece Rabbinin tayin ettiği vakit kırk geceyi buldu. Musa, kardeşi Harun'a dedi ki: Kavmimin içinde benim yerime geç, onları ıslah et, bozguncuların yoluna uyma.

143. Musa tayin ettiğimiz vakitte (Tûr'a) gelip de Rabbi onunla konuşunca «Rabbim! Bana (kendini) göster, seni göreyim!» dedi. (Rabbi): «Sen beni asla göremezsin. Fakat şu dağa bak, eğer o yerinde durabilirse sen de beni göreceksin!» buyurdu. Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparça etti, Musa da baygın düştü. Ayılınca dedi ki: Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sana tevbe ettim. Ben inananların ilkiyim.

(Hz. Musa, Yüce Allah'ın dünyada görülemediğini bildiği halde kendisindeki şiddetli iştiyak sebebiyle Allah'a böyle bir niyazda bulundu. Çünkü o, Allah'ın sözlerini duyunca adeta kendinin dünyada olduğunu unutmuş, ahiret ve cennet hayatına kavuştuğunu zannetmişti.)

138. İsrailoğullarını denizden geçirdik, orada kendilerine mahsus birtakım putlara tapan bir kavme rastladılar. Bunun üzerine: Ey Musa! Onların tanrıları olduğu gibi, sen de bizim için bir tanrı yap! dediler. Musa: Gerçekten siz cahil bir toplumsunuz, dedi.

(İsrailoğulları denizi geçtikten sonra buzağıya tapan Amalika kavmine rastladılar, kendi peygamberlerinden, onların tanrıları gibi bir tanrı yapmasını istediler. Hz. Musa onların teklifini reddetti ve onları cehaletle suçladı.)

139. Şüphesiz bunların içinde buldukları (din) yıkılmıştır, yapmakta oldukları da bätıldır.

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

قَالَ يَمْؤُوسَىٰ إِنِّي أُصْطَفِيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَبِكَلِمِي
فَخُذْ مَا آتَيْنَاكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا
لَهُ فِي الْأَلْوَاحِ مِن كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ
شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَا حَسَنًا سَأُورِيكَ
ذَارَ الْفَلْسِيقِينَ ﴿١٤٥﴾ سَأَصْرِفُ عَنْ آيَتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ
فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِن يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوهَا
وَإِن يَرَوْا سَيِّئًا لِّرُسُلِنَا لَيَتَّخِذُوهُ سَيِّئًا وَإِن يَرَوْا سَيِّئًا
لِّلَّذِينَ يَتَّخِذُوهُ سَيِّئًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُحْزَنُونَ إِلَّا مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾ وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِن بَعْدِهِ مِن حُلِيِّهِمْ
عِجْلًا جَسَدًا لَّهُ خُوَارٌ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ
وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾
وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَد ضَلُّوا قَالُوا لَئِن
لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

144. (Allah) Ey Musa! dedi, ben risaletlerimle (sana verdiğim görevlerle) ve sözlerimle seni insanların başına seçtim. Sana verdiğimi al ve şükredenlerden ol.

145. Nasihat ve her şeyin açıklamasına dair ne varsa hepsini Musa için levhalarda yazdık. (Ve dedik ki): Bunları kuvvetle tut, kavmine de onun en güzelini almalarnı emret. Yakında size, yoldan çıkmışların yurdunu göstereceğim.

(Bu âyette, Tevrat'ın, levhalarda yazılı olarak Allah tarafından Hz. Musa'ya verildiği ifade edilmektedir. Ancak bu levhaların mahiyeti hakkında kesin bilgiye sahip değiliz. Muhtevasına gelince, şüphesiz ki bu levhalarda o gün İsrailoğullarının din ile ilgili meseleleri ve toplumun ıslahı için gerekli usul ve furû mevcut idi. Âyette anlatılan «en güzelini almak»tan maksat, Tevrat'ın gereği ile amel etmektir. Âyette geçen fâsıkların yurdundan maksat, putperest Amalika kabilesinin elinde bulunan mukaddes topraklar (Kudüs ve çevresi) ile Şam bölgesidir. Hz. Musa'nın vefatından sonra İsrailoğulları buraları ellerine geçirmiş ve bir müddet hüküm sürmüşlerdir.)

146. Yeryüzünde haksız yere böbürleneni âyetlerimden uzaklaştıracam. Onlar bütün mucizeleri görseler de iman etmezler. Doğru yolu görseler onu yol edinmezler. Fakat azgınlık yolunu görürlerse, hemen ona saparlar. Bu durum, onların âyetlerimizi yalanlamalarından ve onlardan gafil olmalarından ileri gelmektedir.

147. Halbuki âyetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalanlayanların amelleri boşa çıkmıştır. Onlar, yapmakta oldukları amellerden başka bir şey için mi cezalandırılırlar!

148. (Tûr'a giden) Musa'nın arkasından kavmi, zinet takımlarından, böğürebilen bir buzağı heykelini (tanrı)

edindiler. Görmediler mi ki o, onlarla ne konuşuyor ne de onlara yol gösteriyor? Onu (tanrı olarak) benimsediler ve zalimler oldular.

(Hz. Musa'nın Tûr'da kalma müddeti on gün uzatılınca, İsrailoğullarından Sâmiri adında bir sanatkar, zinet takımlarını toplayarak bir buzağı heykeli yaptı ve: «Sizin de Musa'nın da tanrısı budur. Fakat Musa tanrısını unuttu» dedi. Buzağıyı öyle bir ustalıklı yapmıştı ki, içine rüzgâr girdiğinde canlı imiş gibi böğürtüyordu.)

149. Pişman olup da kendilerinin gerçekten sapmış olduklarını görünce dediler ki: Eğer Rabbimiz bize acımaz ve bizi bağışlamazsa mutlaka ziyana uğrayanlardan olacağız!

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي
 مِنْ بَعْدِي أَتَعْلَمُونَ أَمْرًا رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ
 أَخِيهِ يُجْرِّهُ أَلَيْسَ لَكَ الْقَوْمُ اسْتَضَعَفُونِي وَكَادُوا
 يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُشْمِتُ بِالْأَعْدَاءِ وَلَا تَجْعَلَنِي مَعَ الْقَوْمِ
 الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ
 وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾ إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَهُمْ
 غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي
 الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾ وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ
 بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥٣﴾
 وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ فِي نُسْخَتِهَا
 هُدًى وَرَحْمَةً لِلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ بَرَّهْبُونَ ﴿١٥٤﴾ وَأَخْتَارَ مُوسَىٰ
 قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا أَلِيْقَيْنَا قَلَمًا أَخَذْتَهُمْ الرَّجْفَةَ قَالَ
 رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلِ وَابْتِئْنَا أَهْلَكْنَا بِمَا فَعَلْ
 السُّفَهَاءُ مِنَّا إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِي
 مَنْ تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيْنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

150. Musa, kızgın ve üzgün bir halde kavmine dönünce: «Benden sonra arkamdan ne kötü işler yapmışsınız! Rabbinizin emrini (beklemeyip) acele mi ettiniz?» dedi. Tevrat levhalarını yere attı ve kardeşinin (Harun'un) başını tutup kendine doğru çekmeye başladı. (Kardeşi): «Anam oğlu! Bu kavim beni cidden zayıf gördüler ve nerede ise beni öldüreceklerdi. Sen de düşmanları bana güldürme ve beni bu zalim kavimle beraber tutma!» dedi.

(Hz. Musa ile Hz. Harun ana-baba bir kardeşler. Durum böyle olduğu halde Hz. Harun'un, kardeşine «anam oğlu» demesinin sebebi, onun merhametini celbetmektir. Zira, ananın şefkat ve merhameti baba ve kardeşten daha fazladır. Ay-

rica analarının Allah'a inanmış biri olması ve ona karşı sevgilerinin daha fazla olması da bu hususta bir sebep olabilir.)

151. (Musa da) Ey Rabbim, beni ve kardeşimi bağışla, bizi rahmetine kabul et. Zira sen merhametlilerin en merhametlisisin! dedi.

152. Buzacağıyı (tanrı) edinenler var ya, işte onlara mutlaka Rablerinden bir gazap ve dünya hayatında bir alçaklık erişecektir. Biz iftiracıları böyle cezalandırırız.

153. Kötülükler yaptıktan sonra ardından tevbe edip de iman edenlere gelince, şüphesiz ki o tevbe ve imandan sonra, Rabbin elbette bağışlayan ve esirgeyendir.

154. Musa'nın öfkesi dinince levhaları aldı. Onlardaki yazıda Rablerinden korkanlar için hidayet ve rahmet (haberi) vardı.

(İsrailoğulları buzağıya taptıklarına pişman oldukları için Allah Teâlâ, Hz. Musa'ya kavmini temsilen yetmiş kişi seçerek huzura getirmesini ve hep beraber tevbe etmelerini emretmişti. Aşağıdaki âyet bu hususu açıklamaktadır:)

155. Musa tayin ettiğimiz vakitte kavminden yetmiş adam seçti. Onları o müthiş deprem yakalayınca Musa dedi ki: «Ey Rabbim! Dileseydin onları da beni de daha önce helâk ederdin. İçimizden birtakım beyinsizlerin işlediği (günah) yüzünden hepimizi helâk edecek misin? Bu iş, senin imtihanından başka bir şey değildir. Onunla dilediğini saptırırsın, dilediğini de doğru yola iletirsin. Sen bizim sahibimizsin, bizi bağışla ve bize acı! Sen bağışlayanların en iyisisin!

(Hz. Musa'nın, kavmini temsilen seçip Allah'ın huzuruna getirdiği kimseler, Allah ile kendi arasındaki konuşmayı işitince, onunla yetinmediler ve: «Ey Musa, Allah'ı açıkça görmedikçe sana asla inanmayacağız» dediler. Bunun üzerine orada şiddetli bir deprem oldu ve bayılıp düştüler. Hz. Musa, Allah'a yalvardı da bu afet kaldırıldı.)

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

وَقَطَعْنَاهُمْ أَثْنَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَّمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَى
 مُوسَى إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنْ أَضْرِبَ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
 فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ أَثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ
 مَشْرَبَهُمْ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَمَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ
 الْمَنَّ وَالسَّلْوَى كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا
 ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦١﴾
 وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا
 حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
 نَعْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَتَكُمْ سَأَيُذُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦٢﴾
 فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ
 لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا
 يَظْلِمُونَ ﴿١٦٣﴾ وَسَأَلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ
 حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذ تَأْتِيهِمْ
 حِيَّتَانِهُمُ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ
 كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٤﴾

١٧١

160. Biz İsrailoğullarını oymaklar halinde oniki kabileye ayırdık. Kavmi kendisinden su isteyince, Musa'ya, «Asanı taşa vur!» diye vahyettik. Derhal ondan oniki pınar fışkırdı. Her kabile içeceği yeri belledi. Sonra üzerlerine bulutla gölge yaptık, onlara kudret helvası ve bildircin eti indirdik. (Onlara dedik ki) «Size verdiğimiz rızıkların temizlerinden yeyin.» Ama onlar (emirlerimizi dinlememekle) bize değil kendilerine zulmediyorlardı.

(Âyette geçen «esbât» kelimesi, torun manasına gelen «sıbt» kelimesinin çoğuludur. İsrailoğulları Ya'küb (a.s.)'ın oniki oğlundan türeyerek oniki kabile halinde çoğalmışlardır. Hepsisi de Ya'küb (a.s.)'ın torunlarıdır.)

161. Onlara denildi ki: Şu şehirde (Kudüs'te) yerleşin, ondan (nimetlerinden) dilediğiniz gibi yeyin, «bağışlanmak istiyoruz» deyin ve kapıdan eğilerek girin ki hatalarımızı bağışlayalım. İyilik yapanlara ileride ihsanımızı daha da artıracacağız.

162. Fakat onlardan zalim olanlar, sözü, kendilerine söylenenden başkasıyla değiştirdiler. Biz de zulmetmelerinden ötürü üzerlerine gökten bir azap gönderdik.

(Rivayet edildiğine göre bu azap tâun (kolera) hastalığı idi ki, kısa zamanda kitleler halinde ölümlere sebep olmuştur.)

163. Onlara, deniz kıyısında bulunan şehir halkının durumunu sor. Hani onlar cumartesi gününe saygısızlık gösterip haddi aşıyorlardı. Çünkü cumartesi tatili yaptıkları gün, balıklar meydana çıkarak akın akın onlara gelirdi, cumartesi tatili yapmadıkları gün de gelmezlerdi. İşte böylece biz, yoldan çıkmalarından dolayı onları imtihan ediyorduk.

(Allah Teâlâ İsrailoğullarına cumartesi günü avlanmayı yasaklamış, bu güne tazim etmelerini emretmişti. Dolayısıyla balıklar o gün su yüzüne çıkar serbest yüzerlerdi. Diğer günlerde ise balıklar durumu sezdikleri için su yüzüne çıkmazlardı. Bu durum Allah'ın bir imtihanı idi. Fakat İsrailoğulları bu imtihanı kazanamadılar ve cumartesi yasağına saygısızlık gösterip balıkları o gün avlamaya başladılar. İşte âyette bildirilen haddi aşma budur.)

164. İçlerinden bir topluluk: «Allah'ın helâk edeceği yahut şiddetli bir şekilde azap edeceği bir kavme ne diye öğüt veriyorsunuz?» dedi. (Öğüt verenler) dediler ki: Rabbinize mazeret beyan edelim diye bir de sakınırlar ümidiyle (öğüt veriyoruz).

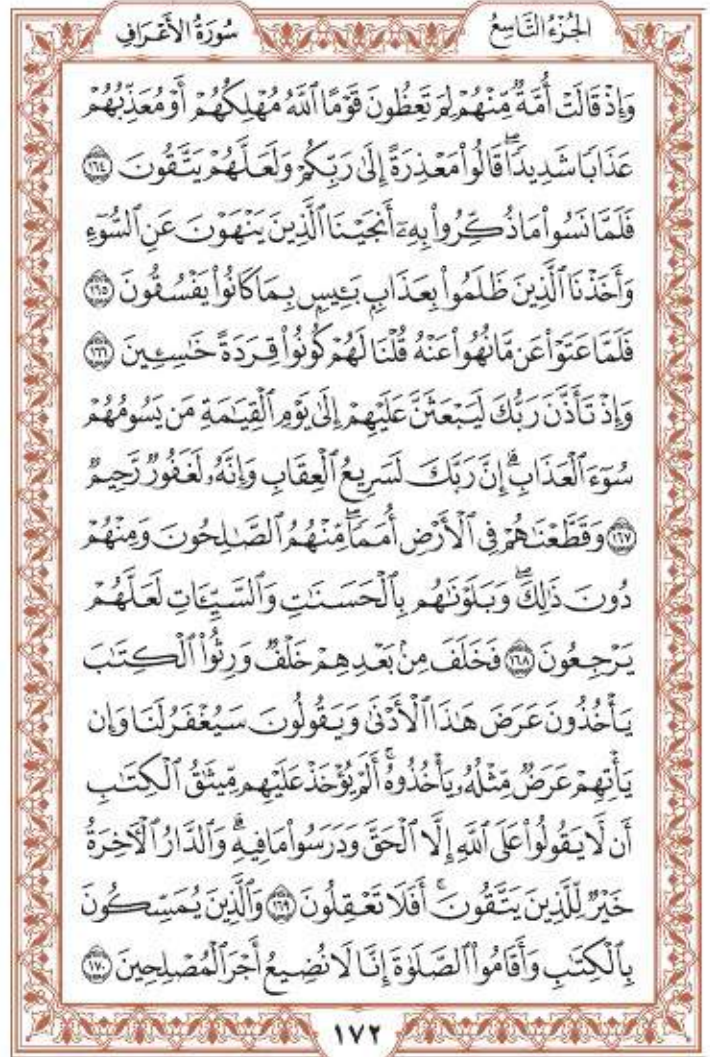
165. Onlar kendilerine yapılan uyarıları unuttunca, biz de kötülükten men edenleri kurtardık, zulmedenleri de yapmakta oldukları kötülüklerden ötürü şiddetli bir azap ile yakaladık.

166. Kibirilenip de kendilerine yasak edilen şeylerden vazgeçmeyince onlara: Aşağılık maymunlar olun! dedik.

(Yahudi kabilelerinden bir gurup, cumartesi gününe saygı göstermediği için dejenere edilip domuz ve maymun şekline konulmuşlardır. Bir insanın şeklinin değiştirilip hayvan şekline konmasına «mesh» denir. Eski milletlerde bu değişme olurdu. Bu, insanların bozulması sonucu Allah tarafından verilen bir ceza idi. Ancak bunun hakiki olarak insanın maymun biçimine sokulması mı, yoksa ahlâken bozulup maymun gibi taklitçilik ve aç gözlülük durumuna düşürülmesi mi olduğu hakkında görüş ayrılığı vardır. Eğer âyet, ahlâki bir bozulmaya işaret ise, bu her zaman her millette olabilir. İnsanlar nefislerinin zebûnu oldukları zaman şeklen değil, fakat huy itibariyle herhangi bir hayvanın kılığına girmiş olurlar.)

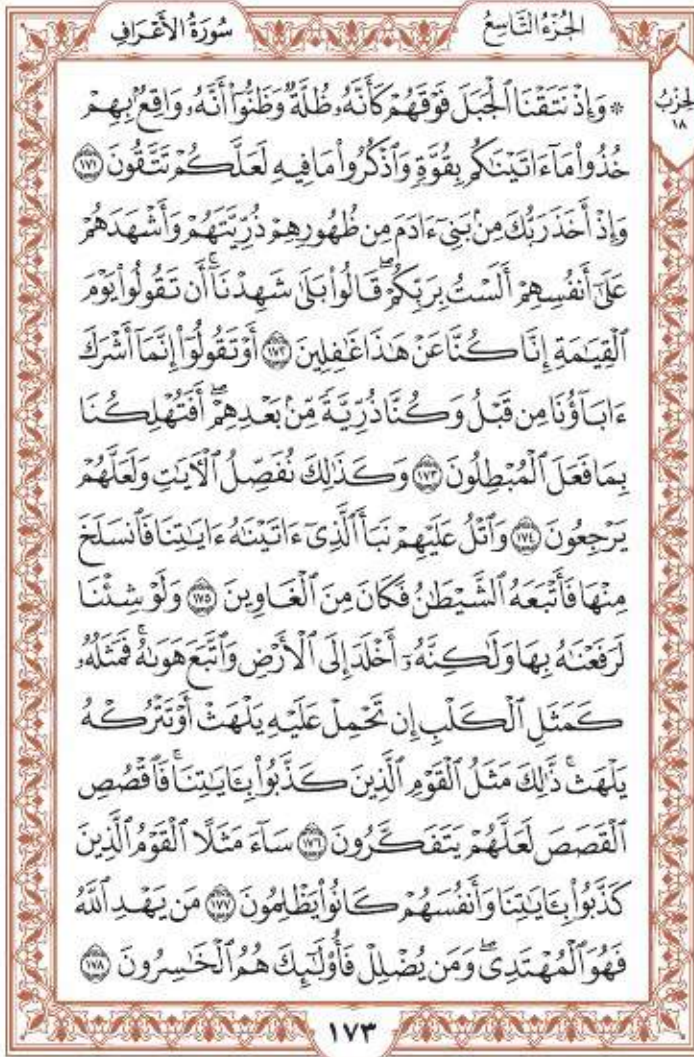
167. Rabbin, elbette kıyamet gününe kadar onlara en kötü eziyeti yapacak kimseler göndereceğini ilân etti. şüphesiz Rabbin cezayı çabuk verendir. Ve O çok bağışlayan, pek esirgeyendir.

168. Onları (yahudileri) gurup gurup yeryüzüne dağıttık. Onlardan iyi kimseler vardır, yine onlardan bundan aşağıda olanları da vardır. (Kötülüklerinden) belki dönerler diye onları iyilik ve kötülüklerle imtihan ettik.

169. Onların ardından da (âyetleri tahrif karşılığında) şu değersiz dünya malını alıp, nasıl olsa bağışlanacağız, diyerek Kitab'a vâris olan birtakım kötü kimseler geldi. Onlara, ona benzer bir menfaat daha gelse onu da alırlar. Peki, Kitap'ta Allah hakkında gerçekten başka bir şey söylemeyeceklerine dair onlardan söz alınmamış mıydı ve onlar Kitap'takini okumamışlar mıydı? Ahiret yurdu sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâla aklınız ermiyor mu?

170. Kitab'a sınımsız sarılıp namazı dosdoğru kılanlar var ya, işte biz böyle iyiliğe çalışanların ecrini zayi etmeyiz.

171. Bir zamanlar dağı İsrailoğullarının üzerine gölge gibi kaldırdık da üstlerine düşecek sandılar. «Size verdiğimi zi (*Kitab'ı*) kuvvetle tutun ve içinde olanı hatırlayın ki korunasınız» dedik.

172. Kıyamet gününde, biz bundan habersizdik demeyesiniz diye Rabbin Âdem oğullarından, onların bellerinden zürriyetlerini çıkardı, onları kendilerine şahit tuttu ve dedi ki: Ben sizin Rabbiniz değil miyim? (*Onlar da*), Evet (*bu-na*) şahit olduk, dediler.

(Bu âyette geçen «kâlû belâ» ifadesi hakkında, bunun ezelde mi, ana rahminde mi, yoksa bülûğ çağında mı olduğu hususunda çeşitli görüşler vardır. Bu konuda geniş bilgi için Muham-

med Hamdi Yazır'ın Hak Dini Kur'an Dili adlı eserine (cilt 4, s. 2323-2333) bakılması tavsiye olunur.)

173. Yahut «Daha önce babalarımız Allah'a ortak koştu, biz de onlardan sonra gelen bir nesildik (*onların izinden gittik*). Bâtıl işleyenlerin yüzünden bizi helâk edecek misin?» dememeniz için (*böyle yaptık*).

174. Belki inkârdan dönerler diye âyetleri böyle ayrıntılı bir şekilde açıklıyoruz.

175. Onlara (*yahudilere*), kendisine âyetlerimizden verdiğimiz ve fakat onlardan sıynılıp çıkan, o yüzden de şeytanın takibine uğrayan ve sonunda azgınlardan olan kimsenin haberini oku.

(Müfessirlerin çoğunluğuna göre âyette adı zikredilmeyen bu kişi İsrailoğulları'ndan Bel'am b. Bâürâ'dır. Önceleri Hz. Musâ'nın dinini kabul etmiş, iyi ve duası makbul bir mümin idi. Ancak Hz. Musâ'nın kendilerini yenilgiye uğratmasından korkan kavminin ısrarına dayanamayıp Musâ'nın aleyhine beddua etmiş; kavmine, onu yenebilmeleri için hileler öğretmiş; fakat Allah onun bedduasını kavmine çevirmiş, kendisini de cezalandırmış, sahip olduğu manevi mertebe ve meziyetlerden mahrum bırakmıştır. Mutasavvıflar Bel'am b. Bâürâ'yı kibir ve dünyevî arzuları sebebiyle sapıklığa düşenlerin bir örneği olarak takdim ederler.)

Bazı tefsirlerde, âyette bahsedilen bu kişinin Ümeyye b. Ebi's-Salt veya Nu'man b. Seyfi er-Rahib olduğuna dair rivayetler de vardır.)

176. Dileseydik elbette onu bu âyetler sayesinde yükseltirdik. Fakat o, dünyaya saptı ve hevesinin peşine düştü. Onun durumu tıpkı köpeğin durumuna benzer: Üstüne varsan da dilini çıkarıp solur, bıraksan da dilini sarkıtıp solur. İşte âyetlerimizi yalanlayan kavmin durumu böyledir. Kıssayı anlat; belki düşünürler.

177. Âyetlerimizi yalanlayan ve kendilerine zulmetmiş olan kavmin durumu ne kötüdür!

178. Allah kimi hidayete erdirirse, doğru yolu bulan odur. Kimi de şaşırırsa, işte asıl ziyana uğrayanlar onlardır.

179. Andolsun, biz cinler ve insanlardan birçoğunu cehennem için yaratmışsınız. Onların kalpleri vardır, onlarla kavramazlar; gözleri vardır, onlarla görmezler; kulakları vardır, onlarla işitmezler. İşte onlar hayvanlar gibidir; hatta daha da şaşkındırlar. İşte asıl gafililer onlardır.

(Âyetin son cümlesi için bk. Furkan 25/44.)

180. En güzel isimler (*el-esmâü'l-hüsna*) Allah'ındır. O halde O'na o güzel isimlerle dua edin. Onun isimleri hakkında eğri yola gidenleri bırakın. Onlar yapmakta olduklarının cezasına çarptırılacaklardır.

(Bu âyette en güzel isimlerin Allah'a ait olduğu ifade edilmekte ve Allah'a o isimlerle dua etmemiz emrolunmaktadır. Hadis-i şerifte «Allah'ın doksan dokuz adı vardır. Onları ezberleyen muhakkak cennete girer» buyurulmuştur. Ancak hadiste tahdit yoktur. Allah'ın isimleri sadece doksan dokuzdan ibaret değildir, başka isimleri de vardır. Âyet-i kerimede anlatılan «Allah'ın isimleri hakkında eğri yola gidenler»den maksat, O'nun isimlerini tahrif edenlerdir. Müşrikler Allah'ın isimlerini tahrif ederek kendi tanrılarına veriyorlardı. «Allah» ismini tahrif edip Lât ve Azîz ismini değiştirerek «Uzza» demişlerdir. Halbuki yüce Allah, en güzel isimlerin kendine has olduğunu bildirmiştir.)

181. Yarattıklarımızdan, daima hakka ileten ve adaleti hak ile yerine getiren bir millet bulunur.

182. Âyetlerimizi yalanlayanları, hiç bilmeyecekleri yerden yavas yavaş helâke götüreceğiz.

(Allah'ın âyetlerini inkâr edenlerin rızıkları hemen kesilip helâk olmazlar. Hatta Allah onların bir kısmına nimetlerini bolca verir de şumarırlar. Neticede Allah'ın azabı bilmedikleri bir taraftan ansızın gelir ve helâk olurlar. İşte bu duruma «istidrac» denilir.)

183. Onlara mühlet veririm; (*ama*) benim cezam çetindir.

184. Düşünmediler mi ki, arkadaşlarında (*Muhammed'de*) delilik yoktur? O, ancak apaçık bir uyanıcıdır.

185. Göklerin ve yerin hükümranlığına, Allah'ın yarattığı her şeye ve ecelle-

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ
بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا
أُولَئِكَ كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾ وَ لِلَّهِ
الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ
سَيَجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ
وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم
مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٢﴾ وَأُمَلِّ لَهُمْ آيَاتِنَا فَهَلْ يُعِيتُونَ ﴿١٨٣﴾ أُولَئِكَ
يَتَفَكَّرُونَ مَا بَصَابِحِهِمْ مِّنْ جَنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١٨٤﴾
أُولَئِكَ يَنْظُرُونَ فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ
مِنْ شَيْءٍ وَإِنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ
بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾ مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ
فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾ يَسْتَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا
قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَا إِلَّا هُوَ ثَقُلَتْ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ الْآبَعَةُ يَسْتَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا
قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَئِنْ كُنْتُمْ لِلنَّاسِ كَافِرِينَ لَّيْسَ لَكُمْ بِهِ حَكْمٌ وَلَا أَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٧﴾

rinin yaklaşmış olabileceğine bakmadılar mı? O halde Kur'an'dan sonra hangi söze inanacaklar?

186. Allah kimi şaşırtırsa, artık onun için yol gösteren yoktur. Ve onları azgınlıkları içinde şaşkın olarak bırakır.

187. Sana kıyameti, ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. De ki: Onun ilmi ancak Rabbimin katındadır. Onun vakitini O'ndan başkası açıklayamaz. O göklere de yere de ağır gelmiştir. O size ansızın gelecektir. Sanki sen onu biliyormuşsun gibi sana soruyorlar. De ki: Onun bilgisi ancak Allah'ın katındadır; ama insanların çoğu bilmezler.

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

الجزء التاسع

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ
 أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَا سَتَكُنَّ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ
 إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ
 مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا
 تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَاَمْرَتْ بِهِ فَلَئِمَّا أَتَيْتَ دَعَا
 اللَّهُ رَبَّهُمَا لَئِن آتَيْتَنَا صَالِحًا لَنُكَونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٨٩﴾
 فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلْنَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَلَى
 اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾ أَيُّشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ
 ﴿١٩١﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾
 وَإِن تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سِوَاءَ عَلَيْكُمْ أَدْعَاؤُهُمْ
 أَمَّا أَنْتُمْ صَلِّمُونَ ﴿١٩٣﴾ إِنْ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ
 أَمْثَلُكُمْ فَاذْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آيْدٍ يَبْطِشُونَ
 بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يَبْصُرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ
 بِهَا قُلْ أَدْعُوا شُرَكَاءَ كُفْرَتِكُمْ كِيدُونِ فَلَا تُنظِرُونَ ﴿١٩٥﴾

١٧٥

verirsen muhakkak şükredenlerden olacağız, diye dua ettiler.

190. Fakat (Allah) onlara kusursuz bir çocuk verince, kendilerine verdiği bu çocuk hakkında (sonradan insanlar) Allah'a ortak koşular. Allah ise onların ortak koştuğu şeyden yücedir.

(Âyette geçen şirk olayı Âdem ile Havva'dan değil, onların çocukları olan insanluktan meydana gelmiştir. Mesela Kureyş müşrikleri putlara nisbet ederek çocuklarına «Menat'ın kulu, Uz-zâ'nın kulu» şeklinde isim verirdi. İşte bu durum hatırlatılmakta ve oğulların işlediği suçtan ötürü babalarının itib edilmesi şeklinde tecelli etmektedir. Nitekim, çoğul olarak gelmiş olan «yuşrikûn» kelimesi de buna delâlet eder.)

191. Kendileri yarattığı halde hiçbir şeyi yaratamayan varlıkları (Allah'a) ortak mı koşuyorlar?

192. Halbuki (putlar) ne onlara bir yardım edebilirler ne de kendilerine bir yardımları olur.

193. Onları doğru yola çağırırsanız size uymazlar; onları çağırırsanız da, sukût etseniz de sizin için birdir.

194. (Ey kâfirler!) Allah'ı bırakıp da taptıklarınız sizler gibi kullardır. (Onların tanrılığı hakkında iddianızda) doğru iseniz, onları çağırın da size cevap versinler!

195. Onların yürüyecekleri ayakları mı var, yoksa tutacakları elleri mi var veya görecekları gözleri mi var yahut işitecekleri kulakları mı var (neleri var)? De ki: «Ortaklarınızı çağırın, sonra bana (istediğiniz) tuzağı kurun ve bana göz bile açtırmayın!»

188. De ki: «Ben, Allah'ın dilediğinden başka kendime herhangi bir fayda veya zarar verecek güce sahip değilim. Eğer ben gaybı bilseydim elbette daha çok hayır yapmak isterdim ve bana hiçbir fenalık dokunmazdı. Ben sadece inanan bir kavim için bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim.»

189. Sizi bir tek candan (Âdem'den) yaratan, ondan da yanında huzur bulsun diye eşini (Havva'yı) yaratan O'dur. Eşi ile (birleşince) eşi hafif bir yük yükledi (hamile kaldı). Onu bir müddet taşıdı. Hamileliği ağırlaşınca, Rableri Allah'a: Andolsun bize kusursuz bir çocuk

196. Şüphesiz ki, benim koruyanımlarım Kitab'ı indiren Allah'tır. Ve O bütün salih kullarını görüp gözetir.

197. Allah'ın dışında taptıklarınızın ne size yardıma güçleri yeter ne de kendilerine yardım edebilirler.

198. Onları doğru yola çağırmış olsanız işitmezler. Ve onları sana bakar görürsün, oysa onlar görmezler.

199. (*Resûlüm!*) Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir.

(Bu âyette iyilik olarak tercüme edilen «örf»den maksat, şeriatin ve aklın beğendiği şeydir. Yoksa cahiliye Araplarının rastgele örfü değildir. İslâm onların kötü örflerini kaldırmış, iyilerini de kısmen veya tamamen ibka etmiştir.)

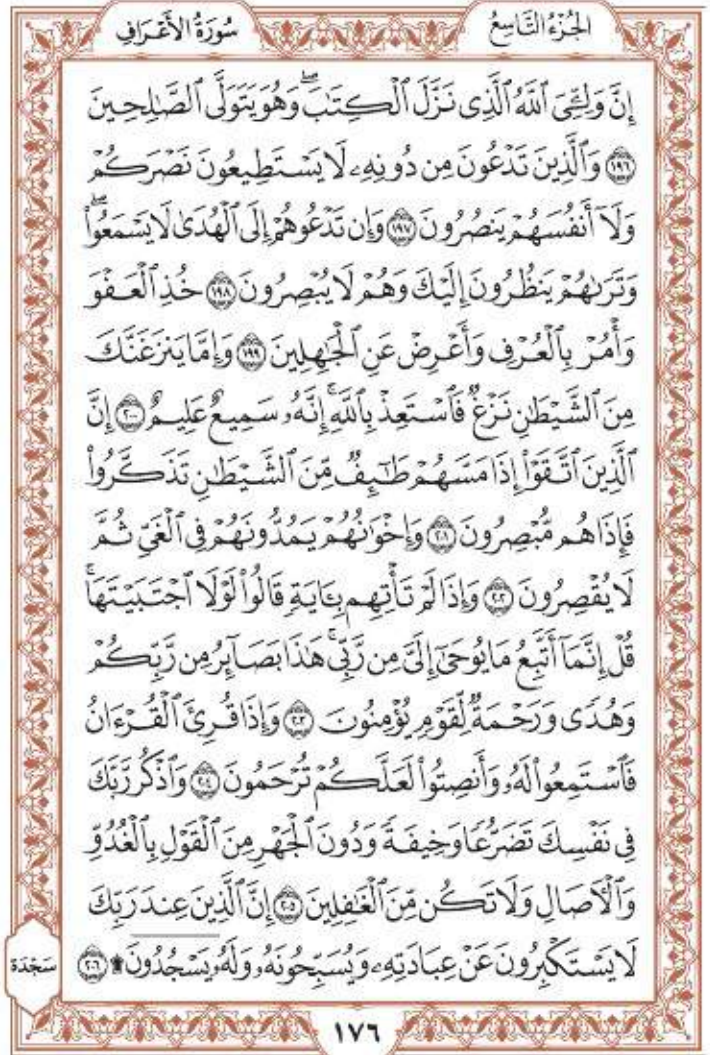
200. Eğer şeytanın fitlemesi seni dürtirse hemen Allah'a sığın. Çünkü O, işitendir, bilendir.

(Yani şeytan emrolunduğun şeylere aykırı düşen, gazap ve benzeri hallere seni sevk ederse hemen Allah'a sığın. Bu hitap, görünüşte Resûlullah'a olmakla beraber bütün müslümanlara şamdır. Bu şekilde şeytandan herhangi bir vesvese geldiğinde onun şerrinden Allah'a sığınmak lazımdır.)

201. Takvâya erenler var ya, onlara şeytan tarafından bir vesvese dokunduğunda (*Allah'ın emir ve yasaklarını*) hatırlayıp hemen gerçeği görürler.

202. (*Şeytanların*) dostlarına gelince, şeytanlar onları azgınlığa sürüklerler. Sonra da yakalarını bırakmazlar.

203. Onlara bir mucize getirmediğin zaman, (*ötekiler gibi*) onu da derleyip getirseydin ya' derler. De ki: Ben ancak Rabbinden bana vahyolunana uyarım. Bu (*Kur'an*), Rabbinizden gelen basiretlerdir (*kalp gözlerini açan beyanlardır*); inanan bir kavim için hidayet ve rahmettir.

204. Kur'an okuduğu zaman onu dinleyin ve susun ki size merhamet edilsin.

(Gerek namaz içinde, gerekse namaz dışında Kur'an okunurken, onun manalarını iyice anlamak, öğütlerinden faydalanmak ve davranışları ona göre ayarlamak için bütün dikkatleri ona vermek ve sükût etmek gerekir.)

205. Kendi kendine, yalvararak ve ürperek, yüksek olmayan bir sesle sabah akşam Rabbinin an. Gafillerden olma.

206. Kuşkusuz Rabbin katındakiler O'na kulluk etmekten kibirlenmezler, O'nu tesbih eder ve yalnız O'na secde ederler.